

Kako varujem vodo: okoljevarstveni projekt v Vrtcu Tržič

Elma Beganović, dipl. vzg., in Tina Bergant, dipl. vzg., Vrtec Tržič

V dveh oddelkih Vrtca Tržič smo izvedli skupni projekt »Kako varujem vodo?«. Sodelovala sta oddelka prve in druge starostne skupine. V prispevku vzgojiteljici želiva prikazati, kako smo dosegli zastavljene cilje z medsebojnim povezovanjem in kako smo organizirali učno okolje, v katerem so se otroci učili drug od drugega in razmišljali, da lahko s svojim delovanjem vplivajo na okolje. Uresničili sta idejo o skupnem projektu z zanimivo načrtovanimi dejavnostmi na temo varovanja okolja.

1 Uvod

Vrtec Tržič je vključen v projekt Ekovrtec, ki je sestavni del prizadevanj Evropske unije za okoljevarstveno izobraževanje in uvaža načrtno in celostno okoljsko vzgojo v vrtcu. S projektom Ekovrtec kot načinom življenja se gradijo vrednote za odgovoren način bivanja na našem planetu. Vzgojiteljici oddelka sta se odločili za vključitev v omenjeni projekt in ob tem naju je nagovorila ideja o povezovanju med oddelkoma. Prepričani sta, da je mogoče doseči napredek na tem področju lažje in hitreje, če stopimo skupaj, saj stremimo k istemu cilju, in sicer k skrbi za okolje. Želiva predstaviti, na kakšen način sta uspešno dosegli aktivno vključenost otrok v proces in medsebojno sodelovanje.

2 Metode in cilji projekta

Uporabljene so bile metode pogovora, razlage, opazovanja, lastne aktivnosti in eksperimentiranja. Projekt sta uporabili kot sredstvo za doseganje naslednjih ciljev:

- pridobivanje izkušenj, kako lahko otrok sam in drugi ljudje vplivajo na naravo in kako lahko dejavno prispeva k varovanju in ohranjanju naravnega okolja;
- spoznavanje, da morajo vsi ljudje v določeni družbi pomagati in sodelovati, da bi lahko ta delovala ter omogočila preživetje, dobro počutje in udobje;
- omogočanje priložnosti za razvijanje sposobnosti in načinov za vzpostavljanje, vzdrževanje in uživanje v prijateljskih odnosih z enim ali več otroki (Kurikulum 1999).

3 Izvedene dejavnosti

Oblikovanje skupnega plakata

V sklopu našega projekta so nas najprej nagovorili kratki filmi o onesnaževanju okolja. Glavna junaka filmov, Kapljica in Listek, sta otroke spodbudila k razmišljanju, kako lahko prispevamo k ohranjanju

čiste vode. Po ogledu sta otroke s pomočjo sličic razdelili v manjše skupine z namenom, da bi se oddelka družila med seboj in preko risbe strnila svoje vtise o filmih. Risbe smo sproti lepili na skupni plakat in diskutirali o narisanim.

Otroci izdelujejo skupni plakat

Očistili smo gozd

V filmu so otroci spoznali, kako tudi odpadki, ki jih odvržemo v gozdu, na travniku ali na drugih površinah, pripomorejo k onesnaženosti voda. Zato smo naredili načrt, da se lotimo čistilne akcije v gozdu v bližini vrtca in tam pobereмо smeti. Opremljeni z vrečkami in zaščitnimi rokavicami smo odšli v gozd. Vrečke so se hitro polnile in s skupnimi močmi smo na koncu v majhnem gozdu napolnili veliko črno vrečo. Otroci so spoznali, kako lahko tudi sami prispevajo k čistosti okolja in s tem tudi oni ozaveščajo družbo o pravilnem ravnanju.

Pobiranje smeti v gozdu

Opazovanje okolice

Želeli sva, da otroci postanejo bolj pozorni na okolico in s pomočjo strategije opazovanja ugotovijo, kdo vse skrbi za okolje. Aktivnost smo izvedli zunaj, v bližini vrtca. S pomočjo sličic, ki sva jih predhodno pripravili, smo iskali vse, kar je povezano s čiščenjem okolja. Sličice so nam bile v pomoč za večjo motiviranost otrok pri opazovanju in lažjo zapomnitev pojmov (pometač, komunalni delavec ...). Opazili so sredstvo za pometanje in komunalni delavec nam je z veseljem pokazal, kako deluje pometač in čemu je namenjen.

Filtrirali smo vodo s pomočjo cedil

Na naših sprehodih smo tekom projekta več pozornosti namenili opazovanju manjših potokov in rek. Opazili smo, da so potoki in reke v urbanih naseljih že napolnjene s smetmi, potoki v predelih, kjer ni več toliko hiš, pa so še vedno čisti. Ugotavljali smo, kaj vse je lahko v reki in česa ne sme biti. Otroci so ugotovili, da je umazanija v rekah nevarna tudi za živali, ki bivajo v vodi. Pri preizkusu so nam bila v pomoč cedila, skozi katera smo precejali vodo. Izdelali so jih starejši otroci iz palic in gaz, mlajši pa so sodelovali pri nošenju cedil do obrežja in se ravno tako lotili raziskovanja.

Opazovanje komunalnih delavcev pri delu

Filtriranje vode v potočku

Izdelali smo čistilno napravo

Skupaj smo naredili tudi maketo čistilne naprave, ki smo jo razstavili na hodniku vrtca. Prikazali smo umazano vodo, polno odpadkov, okrog nje postavili tovarne, za večji kontrast smo dodali žalostno sonce. Nato smo naredili čistilno napravo in na drugi strani čisto reko, polno rib, ter veselo sonce. Mlajši otroci so barvali kamenje, reko, starejši so izrezovali, risali in lepili. Razstavljen o čistilno napravo so si ogledali tudi otroci iz ostalih skupin, skupaj s strokovnimi delavci. Organizirali sva učno okolje, v katerem so otroci med seboj sodelovali in se učili drug od drugega.

Otroci razmišljajo:

»Če vržeš v vodo smeti, ribe poginejo.«

»Čistilna naprava očisti vodo.«

»Izrezal sem ribico in jo nalepil v čisto reko, da ne pogine.«

»Rajši imam čisto reko, da lahko zraven narišem sonce, ki se smeji.«

Maketa čistilne naprave

Obiskali smo Čistilno napravo Tržič

Na obisk čistilne naprave so se mlajši otroci peljali z avtobusom, starejši pa so se odpravili peš. Tamkajšnji zaposleni so nam predstavili, kako delujeta čistilna naprava in tovarnjak za čiščenje kanalizacije in praznjenje greznic. Izvedeli smo tudi, da je treba vodo čistiti, da v kanalizacijo spadajo samo izločki in toaletni papir, nikakor pa tja ne spadajo ostale stvari, kot so palčke za ušesa, vata, kuhinjski odpadki in podobni neprimerni odpadki, saj ti obremenjujejo delovanje mikroorganizmov. Za otroke je bila najbolj zanimiva oblika ozaveščanja, ki so jo izvedli komunalni delavci. Otrokom so pokazali, kako deluje tovarnjak za čiščenje greznic, saj so jih pritegnile dolge cevi, ki brizgajo vodo. Skupaj s tamkajšnjimi delavci smo se sprehodili skozi vse postopke čiščenja odpadne vode, od zelo blatne vode pa do skoraj čiste vode, ki se potem skozi cevi izlije nazaj v reke. Starejši otroci so se spomnili filma o onesnaževanju, potovanja Kapljice, ki se je s pomočjo čistilne naprave očistila.

4 Rezultati

S projektom sva želeli združiti oddelka in otroke ozaveščati o pomembnosti skrbi za okolje. Skozi proces sva ugotovili, da so vsi otroci z zanimanjem sodelovali in se med seboj dopolnjevali. Veliko pozornosti smo namenili opazovanju okolja in ugotovili, da odpadki ne spadajo v gozd. Otroci obeh oddelkov so spoznali, da sta skrb in pozornost, ki ju namenjamo okolju, potrebna in pomembna za življenje vseh živih bitij. Z izvajanjem dejavnosti smo ugotavljali, kaj lahko storimo za naše okolje in kako to posledično vpliva na nas. Otrokom sva na različne načine približali pomen ohranjanja okolja. Skupaj z otroki smo izvedli pozikrus in spoznali, kaj spada v potok in česa si tam ne želimo. Kasneje smo to tudi slikovno prikazali, da smo lahko ozaveščali ostale oddelke in starše. Velik poudarek smo namenili skrbi za okolje in ozaveščanju širše javnosti o tem. V čistem gozdu so se otroci radi igrali in bili so ponosni, da so ga očistili. Projekt je zelo vplival na starše, saj so jim otroci hiteli razlagati o izvedenih dejavnostih na temo ohranjanja okolja in jih večkrat spomnili, da smo del narave.

5 Diskusija

S skrbno načrtovanimi dejavnostmi, ki sva jih izvajali kot del vzgojnega procesa, sva omogočili otrokom, da so ob vseh aktivnostih pridobili nova znanja in spoznanja o vodi. Skrb za ohranjanje te pomembne vrednote je ena od najpomembnejših nalog vsakega posameznika in celotne družbe. Otroci so s projektom spoznali pomembnost vode v našem vsakdanjem življenju. Do vode so postali bolj spoštljivi, bolj ozaveščeni in v skladu s svojo starostjo primerno okoljevarstveni. Otroci so bili aktivni v vseh dejavnostih. Najbolj sta jih nav-

Obisk čistilne naprave

dušili dejavnost, kjer so s filtriranjem ugotavljali čistost vode, in čiščenje gozda (pobiranje odpadkov). V teh dejavnostih so otroci obeh oddelkov najbolj sodelovali med seboj. Po vsaki dejavnosti smo z otroki naredili evalvacijo dela. Pojavljala so se številna vprašanja in ideje za nadaljnje dejavnosti. Tako je projekt nastajal skupaj z otroki in vseskozi smo postavljali razstavo na hodniku vrtca in v igralnicah. S tem smo neposredno k sodelovanju pritegnili tudi starše. V času projekta so se otroci med seboj povezali in razvili medsebojno sodelovanje, kar je bil med drugim najin cilj. Razvili so spoštljiv odnos do narave in spoznali, kako pomemben je lahko vsak posameznik za ohranjanje čistega okolja in posledično čiste vode. Po končanem projektu so otroci na sprehodih še vedno opažali neprimerno odvržene odpadke, čistost vode, komunalna vozila ...

6 Zaključek

Najpomembneje se nama zdi, da sva dosegli zastavljene cilje, predvsem na socialnem področju. Starejši otroci so pogosto povabili mlajše k skupni dejavnosti, mlajši pa so se učnih nalog veselili in bili izjemno motivirani. Prek projekta so postali bolj ozaveščeni glede odnosa do okolja in bili ponosni, da lahko s svojim vedenjem prispevajo k čistosti vode in okolja. Otroci so bili tako ponosni na svoje izdelke, da smo jih razstavili ob vhodu vrtca. Opazili so, da so izdelki tudi mimoidočim vzbudili

veliko zanimanja. Ker so veliko spraševali, kaj smo razstavili, smo zraven priložili tudi opis dejavnosti in fotografije ter tako širili dobro prakso med ljudi. Ideja izdelave čistilne naprave je bila najbolj izstopajoča, saj so bili otroci pripravljeni sodelovati in so z idejami presenetili tudi naju. Najin namen je bil otrokom dati dovolj časa za razmišljanje in raziskovanje. Želeli sva, da sproščeno pripovedujejo o svojih zamislih in znanju, ki so ga pridobili tekom projektnega dela. Pri skupnem sodelovanju je bilo zaznati večjo povezanost med vsemi udeleženci in vzdušje je bilo ves čas prijetno in sproščeno. Otroci so se imeli možnost bolje spoznati med seboj, ker se sicer nimajo možnosti v tolikšni meri, saj prihaja do interakcij med oddelki v večini le na igrišču vrtca, pri spontani igri. Strokovni delavki sva zaznali, da bi bilo lahko skupno sodelovanje izhodišče in motivacija za nadaljnje raziskovanje.

Viri in literatura

Kurikulum za vrtce (1999). Ljubljana: Ministrstvo RS za šolstvo in šport, Zavod RS za šolstvo.
 Kapljica in Listek; Kako deluje čistilna naprava. Dostopno na: <https://www.youtube.com/watch?v=e8x4AXYpiI0>
 Marjanovič Umek, L., Kroflič, R., Videmšek, M., Kovač, M., Kranjc, S., Saksida, I., Denac, O., Vrlič, T., Krnel, D. in Japelj Pavešič, B. (2001): *Otrok v vrtcu. Priročnik h kurikulumu za vrtce*. Ljubljana: Obzorja.
Priročnik za učenje in igro v gozdu (2019). Ljubljana: Gozdarski inštitut Slovenije, Silva Slovenica.
Timsko načrtovanje in izvajanje predšolske vzgoje (2008). Ljubljana: Supra.